



LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av vrak 2 från kv Eldaren, Kalmar

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2019

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2019). *Dendrokronologisk analys av vrak 2 från kv Eldaren, Kalmar*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2019:41). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00



16 April 2019

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2019:41
Anton Hansson & Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV VRAK 2 FRÅN KV ELDAREN,
KALMAR**

Uppdragsgivare: Kalmar läns museum, Box 104, 391 21 Kalmar (kontaktperson: Lars Einarsson, lars.einarsson@kalmarlansmuseum.se)

Område: Kalmar **Prov nr:** 55806-55815, 55878 **Antal Prov:** 11

Dendrokronologiskt objekt: Vrak 2 (55806-55815, 55878)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; skeppsdel	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentar (mer vågad datering inom parantes)
55806	31; bord	Tall	90	Sp 53, ej W			
55807	26; bord	Tall	66	Sp 48, ej W			
55808	27; spant	Gran	76	W	(1660)		(V 1660/61)
55809	28; bord	Tall	62	Sp 42, W	1659	V 1659/60	
55810	29; spant	Gran	78	W	(1660)		(V 1660/61)
55811	30; spant	Gran	44	W	(1660)		(V 1660/61)
55812	33; spant	Gran	47	W	(1660)		(V 1660/61)
55813	34; spant	Gran	155; 4	W	(1660)		(V 1660/61)
55814	35; spant	Gran	101	Ej W	(1658)		(E 1658)
55815	36; spant	Tall	76	Sp 35, W	1659	V 1659/60	
55878	32; bord	Tall	58	Sp (49), W	1659	V 1659/60	

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Virket från vrak 2 består av tall och gran. Det daterade tallvirket är fällt **vinterhalvåret 1659/60**. Två prov har ej gått att datera. Proverna av gran är daterade med mindre säkerhet till vinterhalvåret 1660/61. Prov 55814 saknar vankant och är daterad till efter 1658. Skeppet bör således vara byggt 1661 eller något år senare.

Både tall- och granvirket är hämtat ifrån **Jämtlandsområdet**, vilket skiljer sig från de övriga vraken från kv Eldaren.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891